

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Seminarium pt. LEADER: Acting locally in a changing world

O tym jakie należy podejmować działania w obliczu ciągłych zmian rozmawiali przedstawiciele Igd, instytucji zarządzających i krajowych sieci obszarów wiejskich z 26 państw członkowskich Unii Europejskiej na seminarium „Działać lokalnie w zmieniającym się świecie”. Wydarzenie zostało zorganizowane w dniach 15 – 17 października 2018 r. w Freistadt Rust (Austria) przez Europejską Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich we współpracy z Austriacką Krajową Siecią Obszarów Wiejskich. Uczestnikiem z Polski był p. Piotr Sadłocha, Dyrektor biura Igd Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej.

Pierwszego dnia odbyły się 3 równoległe wizyty studyjne oraz targi przykładowych projektów realizowanych przez osiem austriackich Igd.

Pierwsza wizyta studyjna poświęcona była zagadnieniom wykluczenia społecznego, integracji, społeczeństwa obywatelskiego i edukacji. W trakcie tej wizyty przedstawiciele Igd Nordburgenland Plus zaprezentowali trzy realizowane projekty:

- pierwszy z nich dotyczył angażowania wolontariuszy w pracę na rzecz integracji uchodźców ze społecznością lokalną Neusiedler See;
- drugi projekt realizowany był przez bibliotekę publiczną, która stała się miejscem spotkań międzykulturowych, podczas których przedstawiciele społeczności lokalnej oraz uchodźcy mogli wzajemnie poznawać swoją kulturę. Dlatego w spotkaniach uczestniczyli nie tylko artyści austriaccy, ale również z krajów, z których pochodzą uchodźcy;
- ostatni projekt realizowany był w sadzie Rohrbach pełnym starych odmian drzew owocowych. W ogrodzie stworzono również miejsca do aktywnego wypoczynku dla mieszkańców okolicy. Na co dzień prowadzone są tam zajęcia dla dzieci i młodzieży poświęcone ochronie zasobów naturalnych.

Druga wizyta studyjna, również zorganizowana na obszarze Igd Nordburgenland Plus, związana była z tematyką turystyki opartej na walorach naturalnych, bioróżnorodności oraz cyfryzacji. Grupa wspiera działalność dwóch parków krajobrazowych oraz parku narodowego. W tym celu w poprzednim okresie programowania realizowała:

- projekt „NaNana+”, który polegał na wzmocnieniu współpracy między partnerami projektu przez wymianę doświadczeń, wiedzy i umiejętności oraz wprowadzeniu jednolitej identyfikacji wizualnej, która została zastosowana w punktach informacyjnych i na ubraniach służbowych. Partnerzy wspólnie przygotowali aplikację mobilną „Pannonian Slow Routes”, która pozwala odwiedzającym region odnaleźć interesujące miejsca;

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- drugi projekt „Nature – hub” polegał na dostarczeniu partnerom grupy podstawowych narzędzi związanych z marketingiem w turystyce bazującej na zasobach naturalnych;
- trzeci projekt skierowany był na podnoszenie świadomości mieszkańców. LGD realizując projekt starała się wskazać, że wpisanie ich regionu na listę UNESCO Światowego Dziedzictwa, oznacza odpowiedzialność, która związana jest z tak drobnymi rzeczami jak wygląd obejścia, w tym np. stosowanie tradycyjnych rozwiązań pokryć dachowych, okien i innych elementów architektury. Dbalność o te elementy sprawia, że region atrakcyjny jest turystycznie. W ramach projektu „Online-Betriebscoach” grupa przygotowała podmiotom branży turystycznej narzędzia informatyczne wspierające ich działalność.

Trzecia wizyta studyjna zorganizowana została na obszarze lgd Römerland Carnuntum, jest to grupa której obszar znajduje się między dwoma dużymi aglomeracjami: Wiedeńską i Bratysławską, co determinuje podejmowane działania. Grupa kładzie duży nacisk na realizację projektów dotyczących zrównoważonego rozwoju, młodzieży, zaangażowania społecznego. Na obszarze znajduje się dużo obiektów powstałych w czasach rzymskich, co ma odzwierciedlenie nie tylko w realizowanych projektach, ale również w nazwie grupy. Przedstawiciele grupy w trakcie wizyty studyjnej zaprezentowali:

- projekt LENA i G28, realizowane we współpracy z Politechniką Wiedeńską, których celem było wsparcie samorządów lokalnych w prowadzeniu polityki związanej z planowaniem przestrzennym w sposób zapewniający zrównoważony rozwój społeczności lokalnej;
- kolejny zaprezentowany projekt dotyczył młodzieży, problemów z którymi się spotyka, ale również wyzwań jakie stoją przed nią w dorosłym życiu. W trakcie projektu prowadzono szereg różnych zajęć edukacyjnych, kulturalnych, jak również propagujących zdrowy styl życia. W ramach tego projektu lgd wspierała nie tylko młodzież, ale również dorosłych, którzy na co dzień pracują z młodzieżą. W ramach prowadzonych warsztatów podnoszono umiejętności zawodowe ich uczestników, stworzono również sieć wzajemnego wsparcia, wymiany doświadczeń;
- w ramach trzeciego prezentowanego projektu „Living diversity” prowadzono działania wspierające wolontariuszy pracujących z uchodźcami oraz szkoły, które stanęły w obliczu nowego wyzwania. Czwarty projekt „Club of Rome Carnuntum” wspiera badania dotyczące przyszłości, kierunków zrównoważonego rozwoju regionu lgd. Klub ten pełni rolę swego rodzaju think-tank’u, który przez swą działalność ekspercką, badawczą wspiera władze samorządowe w podejmowaniu decyzji z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Po powrocie z wizyt studyjnych zorganizowane zostały targi LGD, podczas których przedstawiciele ośmiu austriackich grup w formie warsztatów prezentowali zrealizowane projekty, omawiali co motywowało ich do podjętych działań, podsumowywali osiągnięte rezultaty. Przyjęta forma warsztatów pozwoliła uczestnikom nie tylko wysłuchać przygotowanej

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

prezentacji, ale również wziąć udziału w dyskusji na temat sposobów realizacji projektów. Zgodnie z założeniami, każdy z uczestników miał możliwość wzięcia udziału w trzech warsztatach.

Peter Steurer z LGD Regio-V przedstawił działania z zakresu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Zaprezentowane podejście jest całkiem odmienne od przyjętego i realizowanego od lat w Polsce, gdzie przez rozwój społeczeństwa obywatelskiego rozumie się tworzenie nowych organizacji pozarządowych. W LGD Regio-V uznano, że do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego nie są potrzebne kosztowne w utrzymaniu „struktury organizacyjne”, ale ludzie, którzy znają swój region, jego potrzeby i zasoby, czy wręcz możliwości mieszkańców. W pierwszym etapie lgd wyłoniła 5 koordynatorów wolontariuszy, pochodzących z różnych miejscowości lgd, którzy ze względu na swoją pracę zawodową spełniali powyższe kryteria. Osoby te odpowiedzialne były za inspirowanie mieszkańców do podejmowania działań na rzecz swoich społeczności, tworzenie grup wolontariuszy, którzy angażowali się w takie działania. Przyjęta metoda pozwoliła lgd, niskim nakładem kosztów związanym jedynie z zatrudnieniem koordynatorów wolontariuszy, zorganizować 45 działań o różnym charakterze. Były to m.in. cotygodniowe zajęcia dla osób starszych, kursy językowe dla uchodźców, mobilna biblioteka publiczna, projekt dotyczący podniesienia bezpieczeństwa dzieci wracających ze szkoły. Wszystkie koszty poniesione zostały w formie wkładu rzeczowego lub pracy własnej wolontariuszy, ludzi dobrej woli, których zaangażowali koordynatorzy wolontariuszy.

Andreas Zeman LGD Nordburenland Plus zaprezentował bogactwo naturalne obszaru lgd, które determinuje podejmowane działania związane z dbaniem o dziedzictwo naturalne, jego bioróżnorodność. Zrealizowane projekty dotyczyły podnoszenia wśród mieszkańców, uczniów szkół, świadomości o konieczności dbania o zachowanie naturalnego środowiska, które decyduje o atrakcyjności turystycznej regionu. Grupa realizowała szereg działań marketingowych, szkoleniowych wspierających zrównoważony rozwój branży turystycznej regionu.

Catherine Maislinger z LGD Lebens, Wert.Pongau przedstawiła projekt dotyczący utworzenia, dla 25 miasteczek leżących na obszarze lgd, centrów informacji o transporcie publicznym „Mobilito”. Centra są nie tylko punktami informacyjnymi, ale również świadczą usługi obsługi transportu publicznego w tym, m.in. wypożyczalnia samochodów elektrycznych.

Na zakończenie dnia John Grieve z Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wraz z Robertem Lukesch z krajowej sieci obszarów wiejskich w Austrii poprowadzili warsztaty, podczas których uczestnicy seminarium wskazywali kluczowe czynniki decydujące o sukcesie zaprezentowanych projektów. Najważniejsze z nich to znajomość potrzeb społeczności lokalnej, które przekładało się na pełne zaangażowanie mieszkańców w podejmowane przez grupy działania. Otwartość ludzi angażujących się w projekty, decydowała o pełnej współpracy i zaangażowaniu.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Drugiego dnia w trakcie sesji plenarnej Peter Wehrheim – Członek Gabinetu Komisarza Phila Hogana – przedstawił trzy główne cele i ich cele szczegółowe, budżet oraz główne elementy Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r. Jego wystąpienie zostało uzupełnione przez Karolinę Jasińską-Mühleck – reprezentującą Komisję Europejską/DG AGRI, która przedstawiła założenia RLKS/Leader na kolejny okres programowania. Wskazała m.in., że po 2020 płatności w Leader’ze będą uzależnione od osiągniętych rezultatów, kraje członkowskie odpowiedzialne będą za opracowanie systemu kontroli i kar dostosowanego do rodzaju interwencji, cele RLKS zostaną jasno sformułowane.

Kolejnymi mówcami były przedstawicielki Federalnego Ministerstwa Zrównoważonego Rozwoju i Turystyki Austrii Ulrike Rauch-Keschmann i Christa Rockenbauer-Peirl, które zaprezentowały sposób wdrażania podejścia Leader w Austrii, mapę Igd oraz trzy tematy przewodnie LSR, którymi są wartość dodana, zasoby naturalne i dziedzictwo kulturowe, wspólne dobro.

W dalszej części spotkania odbyły się prezentacje przykładowych projektów realizowanych przez Igd z różnych części Unii Europejskiej:

- Eva Jilkén z Igd Leader Höga Kusten w Szwecji przedstawiła projekt dotyczący promocji obszaru Igd, do którego warto się przenieść i zamieszkać na stałe, ponieważ jest to miejsce, gdzie zostały stworzone bardzo dobre warunki do życia, nauki, prowadzenia działalności kulturalnej, czy też gospodarczej
- podobne wyzwanie stało przed LGD Pays de Verdun (Francja). Reprezentująca grupę Roxane Ledard przedstawiła projekt „DigitalTerritory”, którego celem było stworzenie prawdziwie cyfrowej społeczności. Grupa prowadziła zajęcia informatyczne, gry i zabawy interaktywne dla młodzieży i osób starszych w specjalnie przystosowanym samochodzie ciężarowym, Wykorzystując ciężarówkę grupa prowadziła zajęcia, rzeczywiście niemalże w miejscu zamieszkania ich uczestników. W ramach zajęć podkreślano znaczenie ochrony danych personalnych w sieci. Ponadto w ramach projektu prowadzony był intensywny, 6 miesięczny kurs programowania dla 20 uczestników w wieku 18 – 43;
- z kolei Karen Scott z Pembrokeshire Local Action Network for Enterprise and Development (zachodnia Walia) zaprezentowała działalność swojej grupy, nastawioną na wsparcie zielonej gospodarki, odnawialnych źródeł energii i redukcji emisji CO₂. W ramach swojej działalności Igd stworzyła sieć skupiającą ekspertów, mieszkańców i przedsiębiorców, której celem jest podnoszenie świadomości o zagrożeniach wynikających ze zmian klimatycznych. Grupa wspiera powstawanie elektrowni wykorzystujących odnawialne źródła energii, przedsiębiorstwa transportowe, które wykorzystują nowe technologie redukujące emisje CO₂, oraz inicjatywy oddolne, mające na celu wzrost wiedzy i umiejętności mieszkańców w zakresie redukcji CO₂.

Konferencja umożliwiła wymianę doświadczeń związanych z realizacją projektów opartych na dziedzictwie historycznym, przyrodniczym ale jednocześnie odpowiadających na wyzwania,

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Institucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

przed którymi stoi Europa. Prezentowane przykłady projektów diametralnie różnią się od często realizowanych w Polsce. Najlepszym tego przykładem jest grupa Römerland Carnuntum, która wspiera prowadzenie badań, przygotowywanie ekspertyz dotyczących rozwoju obszaru opartego na dziedzictwie historycznym. W Polsce projekty dotyczące kultywowania tradycji zwykle sprowadzają się do wspierania finansowo domów kultury, kół gospodyń wiejskich, w których brakuje patrzenia w przyszłość.

Notatkę sporządził: Piotr Sadłocha, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej

Tłumaczenia stosowanych przez prelegentów pojęć i tytułów projektów zostały dokonane przez autora notatki.

Udział pana Piotra Sadłochy w spotkaniu finansowany był ze środków Jednostki Centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

